PETRI HARDUINI
VERONENSIS
HORTI PUBLICI PATAVINI
CUSTODIS
ANIMADVERSIONUM BOTANICARUM
SPECIMEN ALTERUM.

VENETIIS MDCCLXIV.

EX TYPOGRAPHIA SANSONIANA.

SUPERIORUM PERMISSU.

PETRI HARDUINI
VERONENSIS
HORTI PUBLICI PATAVINI
CUSTODIS
ANIMADVERSIONUM BOTANICARUM
SPECIMEN ALTERUM.

VENETIIS MDCCLXIV.

Ex Typographia Sansoniana.

Superiorum permissu.

ILLUSTRISSIMO, ET REVERENDISSIMO

MARCO CORNELIO

TORCELLANÆ ECCLESIÆ EPISCOPO &c.

PETRUS HARDUINUS.

CUM mihi contigerit in Novum Plantæ Genus oculos injicere, illud ad examen juxta artis leges revocavi, idemque nomine tuo insignire constitui. Quod ut facerem, me plura impulere a te accepta beneficia, ac

humanitas illa tua, qua me ſemper excipere, ſtudia mea fovere, immo ad ea ſæpe excitare, & quodammodo adjumenti eſſe dignatus es. Quis non videt in re laborioſa, & difficultatis, moleſtiæque pleniſſima vix poſſe quemquam acriter, diligenterque inſudare, niſi otio, & quiete ad hæc ſtudia neceſſaria fruatur, & inſuper iis auxiliis abundet, quorum copia vix magnis ſumptibus comparari poteſt? Hinc ſæpe evenit, ac in ſcientia naturali potiſſimum, ut qui ingenii vi, & quadam inſita obſervandi ſolertia maxime pollent, ſubſidiis deſtituti, reique familiaris anguſtia preſſi, ſuæ mentis opes exerere, & ad aliquam nominis famam emergere minime poſſint.

Sed de te prius mihi dicendum erat, Præſul Præſtantiſſime, cujus nomini jure, ac merito dicari debet Novum Plantæ Genus; cum enim permulta recens inſtituta Plantarum genera ſummorum Botanicorum nomina gerant, & ſic Ars Noſtra quodammodo rependat quidquid incrementi, & ſplendoris ab illis hauſit: cui ſane magis quam tibi optime convenire unquam potuit? Qui licet tum ingenio, tum diligentia in aliis ſcientiis ac diſciplinis, quæ tuo Genere, tuiſque officiis dignæ ſunt, profunde ſis verſatus, a prima tamen adoleſcentia Plantarum amore correptus, Botanicorum ſcripta, Her-

harumque collectiones tibi præcipue in deliciis fuere. Quibus studiis etsi tibi graves Pastoralis officii curæ modo vacare inhibeant, saltem aliquid otii, relaxandi animi causa, iisdem impertiri, aliisque auctorem esse, ut quæ per te ipsum observationes institui non possunt, per ipsos fiant, delectaris. Quapropter & copiosa Librorum supellex, & Hortus raris consitus Plantis, cuique Botanicorum liberaliter patent. Nimium ab re mea aberrarem, ac tibi fortasse molestus essem, si de tua inclyta Gente, si de tuis cæteris dotibus verba facerem, quæ omnia cum satis per hominum ora percrebuere, minus silentio, quàm impari eloquio offendi posse reor.

Ad me igitur redeo, qui post discessum Celeberrimi Viri Julii Pontederæ, ab Eccellentissimis Rei Litterariæ Triumviris Horti Publici Catalogum conficere, jussus bonorificentissimo muneri ut responderem totis viribus, omnique conatu ad rem absolvendam magni negotii plenam per triennium incubui. Verum cum Celeberrimus Vir Jobannes Marsilius in defuncti locum subrogatus fuisset, meæ erga eumdem observantiæ esse putavi, ut quæ tum temporis in Horti recensione Novæ Plantarum species se obtulerant, illi ut Præsidi sisterem, dicaremque, quod in primo specimine exhibui. Nunc pro altera vice prodeundum mihi est, & ne Novum hoc Plantæ Genus solummodo,

&,

&, ut ita dicam, nudum Tibi proferam, nonnullas alias Plantarum species, quæ aut Novæ sunt, aut pro Novis haberi possunt, conjungendas censui, quarum alias jamdudum observaveram, & in meas collectiones conjeceram, aliæ postmodum sese obtulerunt, vel ab amicis per semina mihi communicatæ fuerunt, ut de singulis fideliter referam; ne quisque suo honore, meritoque fraudetur. Utinam quo animi ardore in hanc scientiam sferror, possem libere expatiari? Hoc tuo munimine fretus, & diligentia, ac industria confisus, qua semper munus delatum implere curavi, mihi non est desperandum. Non enim alias inquirere Universitates, & Academias in quibus hæc studia vigent, sed quidquid in me est ad obsequium, utilitatemque Inclyti hujus Dominii impendere, in votis est. Quod si qui inficias ire ausint ex naturalium corporum observatione aliquid in publicum bonum emolumenti, commodique erui posse, eos ad te respicere jubebo, Præsul ornatissime, ut ex tua scientia, ex tuo exemplo discant quasnam utilitates tota Naturalis scientia complectatur. Enimvero hoc in causa est, cur nunquam cesses tum me, tum Fratrem meum excitare, ut quos ille in Mineralogia, ego in Botanica labores meditationesque instituimus, alacriter prosequamur, cum, non secus ac meas, illius quoque lucubratiunculas penitus

tus

tus probare non dedignaris. Perge igitur, ut facis, nostra tueri, meque in primis ea, qua consuevisti hactenus, benignitate semper complecti. Pro quo D. O. M. precabor, ut te Ecclesiæ bono, Rei Litterariæ, Botanicesque incremento, quam diutissime servet incolumem. Vale.

Patavii X. Cal. Octob. Anno MDCCLXIII.

NOI RIFORMATORI
Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. *F. Filippo Rosa Lanzi* Inquisitor General del Santo Officio di Venezia nel Libro intitolato (*Manoscritto di pag. 39.*) *Petri Harduini Veronensis Horti Publici Patavini Custodis Animadversionum Botanicarum Specimen alterum* : non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a *Francesco Sansoni* Stampator di Venezia, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 12. Gennaro 1763. M. V.

(Sebastian Zustinian Rif.

(Alvise Vallaresso Rif.

(Francesco Morosini 2. Cav. Proc. Rif.

Registrato in Libro a Carte 191. al Num. 1076.

Davide Marchesini Seg.

COR-

Cornelia verticillata

CORNELIA *VERTICILLATA*. Tab. 1.

CLASSIS TETRANDRIA MONOGYNIA.

CHARACTER NATURALIS.

CAL. Perianthium monophyllum, campanulatum, quadriſtriatum: limbus quadripartitus, patens: laciniis lanceolatis, acutis, ex inciſura carinatis (fig. A.)

COR. Petala quatuor obverſe ovata, purpurea, ex inciſuris calycis orta, rariſſime patentia, ſæpius involuta, ita ut difficillime examinari poſſint, quippe quæ nimis parva ſunt, nimiſque fugacia (fig. B. C.)

STAM. Filamenta quatuor tubo calycis inſerta, & recondita, germini incumbentia, ut in fig. d. d. Antheræ ſubrotundæ.

PIST. Germen ſubrotundum, calyci inſertum. Stylus vix ullus. Stigma capitatum (fig. D.)

PER. Capſula ſubrotunda, calyce veſtita, eoque coronata, tubo calycis æqualis, truncata, nec dehiſcens, obſcure purpurea, perpetuo unilocularis; & receptaculo medio, liberoque affiguntur ſemina (fig. E.)

SEM. Numeroſiſſima, receptaculo medio, liberoque capſulæ affixa, parva, ſubrotunda, ferruginea (fig. F.)

CHARACTER FACTITIUS.

PERIANTHIUM monophyllum, 4 dentatum. Corolla 4 petala. Capſula unilocularis, polyſperma.

D E S C R I P T I O.

RADIX annua, ramoſa, alba.

CAULIS erectus, brachiatus, quadrangulus: angulis acutis, & pene membranaceis, glaber, ſub maturitatem obſolete purpureus: Rami oppoſiti alternatim ſiti, erecti.

FOLIA oppoſita, retrorſum verſa, in planta juniore autem patentia: inferiora ſubpetiolata, cætera omnia ſeſſilia, ovato – lanceolata, integerrima, glabra, obſcure viridia, craſſiuſcula; decidua.

FLORES ex axillis foliorum undique verticillatim naſcuntur ſeſſiles, inter quorum verticillos ad calycum baſin oriuntur bracteæ minimæ, lanceolatæ.

Hæc planta, dum matureſcit, colore obſolete purpureo totam ſe imbuit. Menſe Auguſti floret. Septembri, & Octobri vero ſemina matureſcere incipiunt.

Nova hæc planta, & nondum ab ullo Botanico viſa, ſponte naſcitur in Patavinis agris, præcipuè prope lacum S. Urſulæ dictum, ſecundo circiter ab eà urbe lapide. Ibi primum tribus abhinc menſibus incidi in hanc plantam, quum Herbarum colligendarum cauſa eo me contuliſſem una cum clariſſimo, meique amiciſſimo Dominico Vandellio, Viro de litteris, ſcientiiſque optime merito, editis non modo præclaris operibus, verum etiam edendis; illo præſertim mox exituro, cui titulus *Hiſtoria foſſilium, & vegetabilium Ducatus Mediolanenſis*, in quo præter multa præclare inventa ad naturalem Hiſtoriam ſpectantia, deſcribuntur, & exhibentur pictæ complures plantæ in ditione Mediolanenſi ab ipſo nunc primum detectæ. Plantam hanc prima fronte novam aliquam lythri ſpeciem credidi; ſed quoniam rara ſtirps videbatur, non modo exemplaria quædam reponenda in Herbariis collegi, verum etiam plantas aliquot recentes in publicum hortum transferendas curavi. Domum itaque reverſus viridiores aliquot plantulas in vaſe fictili terræ commiſi, ut commodius eas inſpicere, & ad trutinam revocare liceret; licuit au-

tem

tem facile, quum multæ vixerint, & ad maturitatem pervenerint. Quapropter Plantæ examine accurate instituto, ad nullum adhuc cognitum genus spectare deprehendi. Id, ut mihi certius innotesceret, consului Botanicos quotquot habere potui auctores, eorumque scripta sedulo, diligenterque a capite ad calcem versavi; sed de hac planta ne verbum quidem. Suspicio interim incidit, esset ne *Ammania baccifera* Cel. Eq. Caroli Linnæi; quapropter neglecta differentia natalis soli (hæc enim, ut ille animadvertit, apud Indos nascitur) meam cum illa comparavi, & utraque attentius examinata, aliam prorsus esse duabus potissimum de causis cognovi. Primo quia in duobus characteribus distinctis omnino diversa est a Genere Ammaniarum, qui sufficiunt ad novum Genus constituendum; Calyx enim meæ plantæ manifesto est quadridentatus, & capsula perpetuo unilocularis. Ammania calycem habet octodentatum, & capsulam quadrilocularem. Deinde, quia descriptio *Ammaniæ bacciferæ* facta a Celeb. Linnæo nullo modo huic meæ stirpi potest convenire. Hoc ut facilius quisque intelligat, optimum factu puto afferre descriptionem *Ammaniæ bacciferæ* exhibitam ab ipso Celeb. Linnæo „ Planta tenera, digiti longitudine, erecta, „ absque ramis; caule rufescente, tereti. Folia opposita, lan„ ceolata, subpetiolata, integerrima. Flores verticillati; ad „ axillas foliorum plurimi, propriis pedunculis insidentes, „ minimi. Capsula globosa, rubra, calyce major.

Quod de nostra hac planta huc usque retuli, pergratum fore existimo studiosis Botanicæ Scientiæ, ejusdemque cultoribus. Hinc enim colligent, me non perperam de eadem novum Genus constituisse, quum characteres hujus plantæ ab illis illorum Generum adeo differant, ut si ad aliquod ex notis hactenus genus eam retulissem, vereri potius debuerim, ne me Botanici parum in hac scientia versatum existimarent. Quam fortasse notam non effugit scriptor quidam Transalpinus, bene cæteroquin de nostra scientia meritus, qui novum Plantæ genus constituit ea tantum ratione fultus, quod ita sibi videatur.

Quum itaque hanc meam Plantam, novum Genus, novamque ſpeciem eſſe vere deprehenderim, ipſam publici juris facere, Corneliamque nuncupare ſtatui, in ſummi mei obſequii, gratique animi teſtimonium erga Illuſtriſſimum, & Reverendiſſimum D. Marcum Cornelium Torcellanum Epiſcopum &c. Mecænatem meum, Clementiſſimumque Patronum.

SALVIA *ceratophylloides* foliis rugoſis, pinnatifidis: caule brachiato, ramoſiſſimo. Tab. 2.

EX ſeminibus e Sicilia ab Amico delatis, & in horto hoc noſtro ſatis, quinque ab hinc annis nata eſt ſpecioſa & odorata hæc nova ſpecies, & diſtincta ab aliis Salviarum ſpeciebus; radice perenni, digito craſſiore, externe rugoſa, ſubnigra, parum ramoſa, ex qua caules plures ſexquipedales, bipedales, & altiores emittit, initio erectos, brachiatos, deinde diffuſos, brachiato – ramoſos, obtuſe quadrangulos, piloſos, ſuperne punctis atro – purpureis adſperſos, præcipue inter florum verticillos. Rami oppoſiti cauli ſimiles, modo breviores, modo longiores.

In ſummitate caulis & ramorum flores laxe verticillatim naſcuntur.

FOLIA oppoſita, patentia, pinnatifida, rugoſiſſima, ſubhirſuta, ſupra læte viridia, ſubtus pallidiora: inferiora petiolata, profundius pinnatifida: ſumma ſeſſilia, limbo ſinuato – crenata, reflexa: pinnulis duabus inferioribus auriculatis. (vid. fig. a. a.)

BRACTEIS ſub unoquoque verticillo ſex, quarum duæ laterales cordato – acuminatæ, foliaceæ; aliæ autem minimæ, lanceolatæ.

Cæteris fructificationis partibus omnino convenit cum *Salvia pratenſi* Linnæi.

Ut ſupra diximus, perennat hæc ſpecies, & tota fere æſtate floret, autumni tempore ramoſior evadit, quo, præci-

pue

Salvia ceratophylloides

Valeriana supina

pue foliorum figura, ab aliis omnibus differt, & facile diſtinguitur hæc planta.

An huc referri quit Sclarea italica, pratenſis, foliis in profundas lacinias & crenas inciſis, flore Coeruleo? Cat. Plant. Hort. Piſan. pag. 155. Sed cum ibi hæc planta nec figura illuſtrata ſit, nec deſcripta, nihil certi ſtatui poteſt.

Tota hæc planta ſuave olet, & muſto ferventi immiſſa, ei odorem ſaporemque tribuit Vini, quod vulgo *Moſcato* dicitur.

A. Calyx a latere viſus, ad propriam magnitudinem delineatus.

B. idem cum corolla.

C. Corolla ſeorſim picta.

VALERIANA *ſupina* floribus tetrandris, caule repente: foliis radicalibus cuneiformibus, emarginatis, ciliatis. Tab. 3.

IN ruderatis altiſſimorum Carinthiæ montium, in loco, vulgo *S. Martino*, creſcit nova hæc & puſilla Valerianæ ſpecies, de qua apud rei herbariæ Scriptores mentio plane nulla.

RADIX perennis, repens, nodoſa, ferruginea, odore & ſapore Valerianæ celticæ, ſuperne plures plantulas humifuſas proferens, foliis marceſcentibus, ceu ſquamis veſtita.

CAULES plures, aliquantulum erecti, unciales, ſeſquiunciales, & biunciales, leviſſime hirſuti, in quorum ſummitate flores faſtigiatim naſcuntur, purpurei, vel albi.

FOLIA radicalia plurima, ſubpetiolata, cuneiformia, emarginata: caulina oppoſita, lanceolata, ſeſſilia, omnia limbo ciliata, ſubhirſuta.

CAL. Perianthium nullum, niſi foliola ad ſeminum baſin oppoſita.

COR. Monopetala, ſupera. Tubus a latere inferiori hinc gibbus.

STAM.

STAM. Filamenta tria, vel quatuor, erecta, longitudine corollæ. Antheræ subrotundæ.
PIST. Germen inferum, oblongum, compressum. Stylus longitudine staminum.
SEM. Solitaria, oblonga, compressa, pappo plumoso coronata.
Si hospitatur hæc planta in frigidario, tota hyeme viget, & primo vere floret.
A. Corolla.
B. Semen cum pappo.
C. Semen cum squamis, quæ videntur esse pro calyce.
D. Folium seorsim pictum.
E. Hujus plantæ ramulus in Horto cultus.

PANICULUM *undulatifolium* foliis lanceolatis, undulatis: caule repente, geniculis radicatis. Tab. 4.

PEr plures annos in horto hoc nostro coluimus istam Panici speciem, quam vidi nuper ubertim nasci in ditione Forojuliensi, prope Utinensem urbem, ad viarum margines sub umbra arborum, quæ vias illas exornant.

Botanicus eximius eques Carolus Linnæus videtur opinari, hanc Panici speciem simillimam esse suo *Panico hirtello*, invento in Jamaica a Clarifs. Brown. Sed, bona dixerim tanti viri venia, adduci non possum, ut credam, mihique persuadeam oriri stirpem hanc in regionibus adeo calidis posse, cum apud nos nonnisi in umbrosis, & valde frigidis locis nascatur. Quapropter opere pretium duxi ejusdem iconem mea delineatam manu exhibere, addita descriptione, ut facilius inter tot graminum species a Botanico homine dignoscatur. Præcipue cum ne unus quidem ex plurimis, quos attente perlegi, se mihi auctor obtulerit, qui eam indicaverit; nisi forte P. Bocconus putaverit suum illud Gramen supinum, brevi hirsuto folio, paniculis echinatis, singularibus, Bocc. Mus. 2. p. 66. f. 55. esse hoc nostrum; cujus figuræ

valde

Panicum undulatifolium

valde malæ deſcriptionem ſubtexuit adeo mancam, & informem, ut eum ſilentio præterire melius ſit.

RADIX perennis, fibroſa, ex qua ſurgunt culmi ramoſi, inferne humiſuſi, ad ſingula genicula radicoſi: ſuperne oblique aſcendentes, hirſuti, per maturitatem obſcure purpurei.

FOLIA oriuntur ad culmorum genicula lata, ſeu ovato — lanceolata, undulata, ſubhirſuta, leviſſime ſtriata, quorum vaginæ piloſiores ſunt: inferiores breviores, ſuperiorum una aut altera longior eſt; ad internam foliorum baſin in membranulam vix notabilem deſinunt.

Summo culmo inſidet ſpica compoſita, biuncialis, triuncialis, & quandoque longior, obſcure — purpurea: ſpicis inferioribus compoſitis, ſecundis; ſuperioribus indiviſis, nunc ſolitariis, nunc plurimis ſimul junctis. Spiculis unifloris ariſtatis: ariſtis viſcoſis, inæqualibus, obtuſis.

CAL. Gluma uniflora trivalvis, ſeu triglumis. Valvula exterior magis ariſtata, altera vero dimidio brevior, tertia corollam includens breviſſime ariſtata.

COR. biglumis, altera gluma ſemen includente.

STAM. Filamenta tria capillaria. Antheræ oblongæ dydimæ.

PIST. Germen ovatum. Stylus brevis. Stigmata duo reflexa, pennata, purpurea, vel alba.

PERIC. nullum, corolla adnaſcitur ſemini, nec dehiſcit.

SEM. unicum, tectum, ovatum.

A. Calyx, ſeu ſpicula integra ad naturalem magnitudinem delineata.

B. idem cum ſtaminibus, antheris, & piſtillis.

C. Gluma tertia Calycis.

D. eadem aperta.

E. Corolla aperta.

F. Semen.

PANI-

PANICUM *oryzoïdes* ſpica compoſita, nutante, ſpiculis ſecundis, ariſtatis, rachi trigona. Tab. 5.

SEmina hujus Panici inventa a me fuere inter Oryzam, ex quibus duobus ab hinc annis terræ creditis orta eſt Panici ſpecies ab aliis ſpeciebus omnino diverſa. Nec velit quiſpiam rudior Botanicus ſibi, aliiſque perſuadere hanc eſſe tantum varietatem *Panici Cruſgalli* Linnæi: nam quilibet in his rebus verſatus, ne minimum quidem dubitabit, quin hæc Planta ſit vera, & genuina ſpecies ab illa diverſa.

Nemo ex auctoribus, qui de Graminibus egerunt, hanc ſpeciem adhuc aſſignavit, niſi forte ſit Panicum ſpica ſimplici, craſſiuſcula, ſeminibus duplo vulgaris majoribus. Mont. Gram. pag. 9.

RADIX annua, fibroſa, alba, capillaribus fibrillis donata.

CULMUS erectus, compreſſus, ſeſquipedalis, & bipedalis, duobus, vel tribus geniculis ferrugineis diſtinctus: inferne vaginis foliorum diſtichis ſpithamam unam circiter veſtitus, glaber: ex axillis foliorum interdum ramoſus.

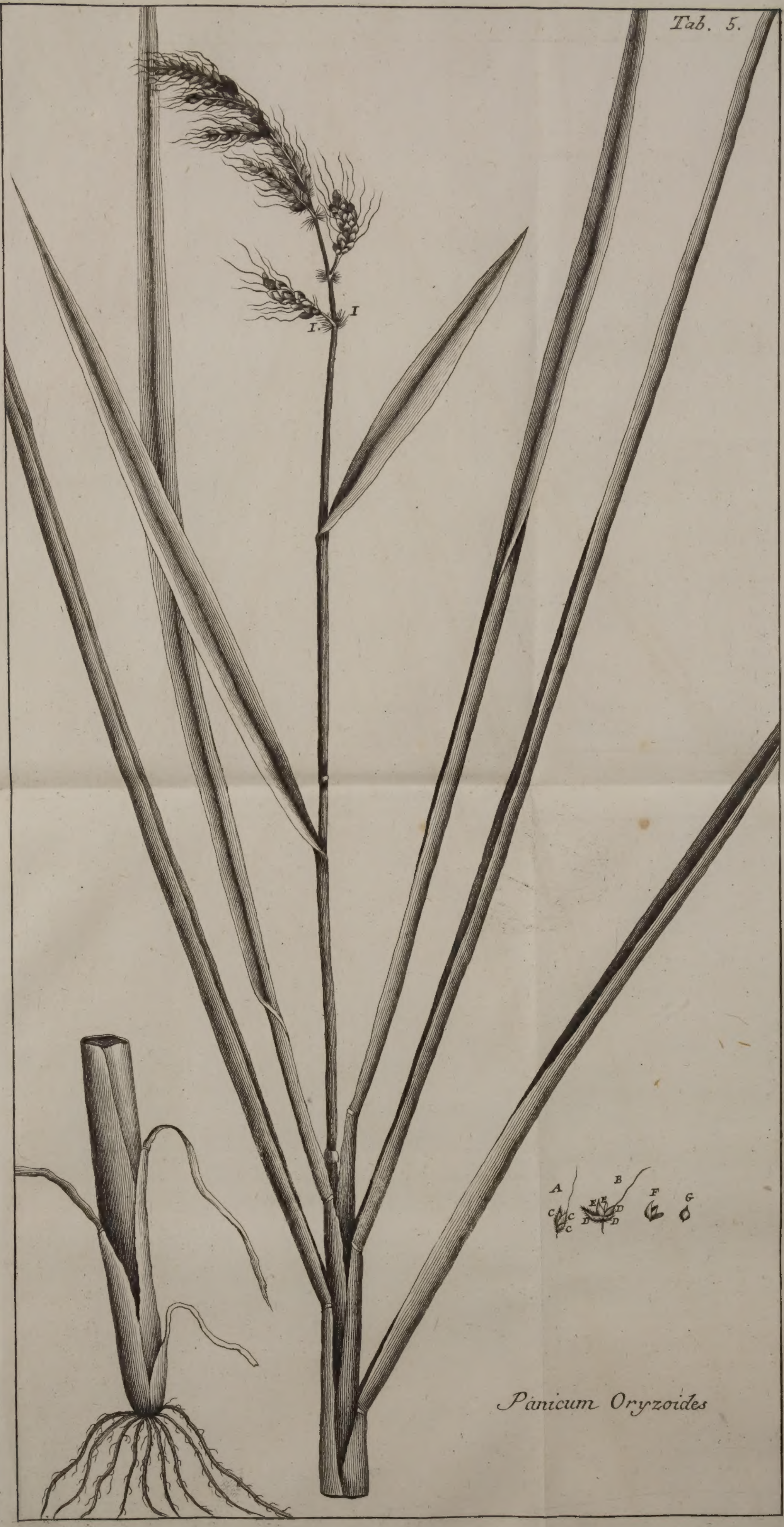
FOLIA glabra, margine aſpera, leviſſime ſtriata, dilute viridia: radicalia fere longitudine culmi, carinata: ſumma breviora, & patentiora: eorum vaginæ leviſſime ſtriatæ, glabræ, ad externam foliorum baſin geniculo fuſco cinctæ (fig. H. H.)

In ſummitate culmi inſidet ſpica, nutans, ſubpurpurea, uncias tres circiter longa: cujus rachis univerſalis (ſeu illa pars culmi, quæ percurrit ſpicam) flexuoſa, acute trigona: ſpicæ laterales, alternæ, ſubſeſſiles, (ad quarum baſin pili circumambiunt rachin univerſalem fig. I. I.) unciam unam circiter longæ, ſecundæ, ariſtatæ.

CALYX triglumis, hirſute aſperus, uniflorus: gluma, ſeu valvula exterior minima, altera in longam & flexuoſam ariſtam deſinit, tertia autem latior, acuminata.

COROL-

Tab. 5.

Panicum Oryzoides

Tab. 6.
F
A
H
G
F.
Fig. 3.
Fig. 4.
Fig. 1.
Fig. 2.
Melica Brasiliana
Sesleria cœrulea
Fig. 5.

COROLLA trivalvis: valvula exterior minima, membranacea, libera, aliæ duæ ſemen includentes.

FILAMENTA tria, corolla incluſa. Antheræ luteæ.

GERMEN ovatum. *Styli* duo. *Stigmata* plumoſa.

PERICARPIUM nullum. Corolla ſemen includens, nec dehiſcens.

SEMEN unicum, ſubrotundo — acuminatum, cinereum, lucidum.

A. Gluma, ſeu locuſta integra.
B. eadem aperta.
C. C. C. Glumæ calycis.
D. D. D. eædem apertæ.
E. E. Corolla cum calyce annexo.
F. eadem a calyce diviſa.
G. Semen.

MELICA *Braſiliana*, petalo exteriore ſolitario, amplo, vexillato. Tab. 6. Fig. 1. & 2.

CUbitales plerumque novæ hujus Melicæ ſpeciei ſunt Culmi, ſubcompreſſi, erecti, vaginis foliorum rigidis, ſtriatis veſtiti, in quorum ſummitate inſidet anguſta & ſubramoſa panicula.

FOLIA culmum veſtientia, alterna, ſtriata, rigida, carinata, ſeſquiuncialia, & biuncialia, lineas duas circiter lata, obtuſe mucronata; ad internam foliorum baſin membranula bifurcata, & ſubdiaphana terminata; folii ſupremi vagina, in qua panicula deliteſcit, reliquis longior & amplior.

Summo culmo inſidet panicula anguſta, ſubramoſa; in ſubtiliſſimis pedicellis plerumque rectis ſedent locuſtæ ſemiunciam plus minuſve longæ, modo ſecundæ, & cernuæ, modo orizontaliter ſparſæ, modo furſum verſæ.

INVOLUCRUM, ſeu gluma exterior ſpicularum univalvis, vexillata, ſurſum ampliata, dorſo parum ſtriata, limbo membranaceo — cartilagineo — diaphana. fig. A.

CALYX univalvis, ſtriatus, apice membranaceus, biflorus: floſculis alternis. Rudimentum floris altero floſculo oppoſitum, pedunculatum.

COROLLA bivalvis: valvulis ovatis, apice ſpathulato — membranaceis: valvula exterior concava, ſtriata, rigidiuſcula, limbo ciliata; altera brevior incluſa, planiuſcula.

FILAMENTA tria corollæ incluſa: antheræ utrinque bifurcatæ.

GERMEN ovatum. Styli duo. Stigmata oblonga villoſa.

SEMEN unicum; ſed cum maturum non viderim, figuram non determino.

MELICA hæc, de qua locutus ſum, nata eſt anno 1756. in noſtro hoc Horto e ſeminibus miſſis ex Braſilia. Anno ſequenti planta floruit, ſed non bene ſemina maturavit. Ex collectis exemplaribus unum tranſmiſi ad celeberrimum Equitem Carolum Linnæum, ſciſcitans eſſet ne revera hæc nova ſpecies. Reſpondit perhumaniter more ſuo, eſſe procul dubio & novam, & raram Melicæ ſpeciem. Ratus igitur me gratiam initurum cum Botanicis aliquam, deſcriptionem figuramque hujus Plantæ, quam potui accuratius, ex ſicco exemplari expreſſam dedi.

SESLERIA *cœrulea* culmo ſimplici, ſpica ſubcylindracea. Tab. 6. fig. 3. 4. & 5.

CHARACTER NATURALIS.

INvolucrum univerſale ſpicæ, nunc monophyllum, nunc diphyllum, nunc triphyllum: foliolis concavis, obtuſis, rarius integris, ſæpius laceris, cartilagineo-ſubdiaphanis (vid. fig. F. F.)

CALYX bivalvis, biflorus, vel triflorus: valvulis ſubæqualibus; acuminatis, dorſo ſubhirſutis.

COROLLA bivalvis: valvula exterior concava, tribus inæqualibus ariſtis terminata; altera bifurcata.

FILA-

FILAMENTA tria, capillaria. Antheræ oblongæ, utrinque bifurcatæ.

GERMEN ovatum, minimum. Styli duo. Stigmata pennata, alba, reflexa.

PERICARPIUM nullum. Corolla immutata continet semen.

SEMEN unicum, oblongum.

CHARACTER FACTITIUS.

Calyx bivalvis, biflorus, vel triflorus. Corolla bivalvis: valvula exterior tribus inæqualibus ariſtis terminata: interior bicornis.

D E S C R I P T I O.

Ex una perenni fibroſa radice culmos plures exerit, in ceſpitem congeſtos, vaginis foliorum emarcidorum uncias duas plus minus veſtitos.

FOLIA radicalia quandoque triuncialia ſunt, & quadriuncialia, quandoque palmaria, & ſpithamalia, & longiora, lineam unam cum dimidia, aut duas lata, glabra, in obtuſum mucronem terminata.

CULMUS erectus, compreſſus, raro vix biuncialis, aut ſemipedalis, frequenter pedalis, duobus geniculis haud longe a radice diſſitis, ſed foliorum vaginis plane contectis, & obvolutis, plerumque diſtinctus: folia culmum veſtientia vix ſemiuncialia, obtuſiſſima, eorum vaginæ ſtriatæ & glabræ, ad internam foliorum baſin nulla membranula terminatæ.

Summo culmo inſidet ſpica vix uncialis e ſpiculis plurimis alternatim ſitis denſeque congeſtis, plerumque ex albo & cœruleo varia.

Figura marginalis (G.) ſpiculam integram repræſentat. (fig. H.) corollam deſignat.

Hæc SESLERIÆ ſpecies creſcit non ſolum in montibus germanicis, ſed etiam in multis Italiæ locis.

S Y N O N Y M A.

SESLERIA Scopul. flor carniol. pag. 189.

CYNOSURUS bracteis integris. Linnæi Spec. plant. Ed. 1. & 2.

GRAMEN glumis variis. Bauh. pin. 10. prodr. 21.

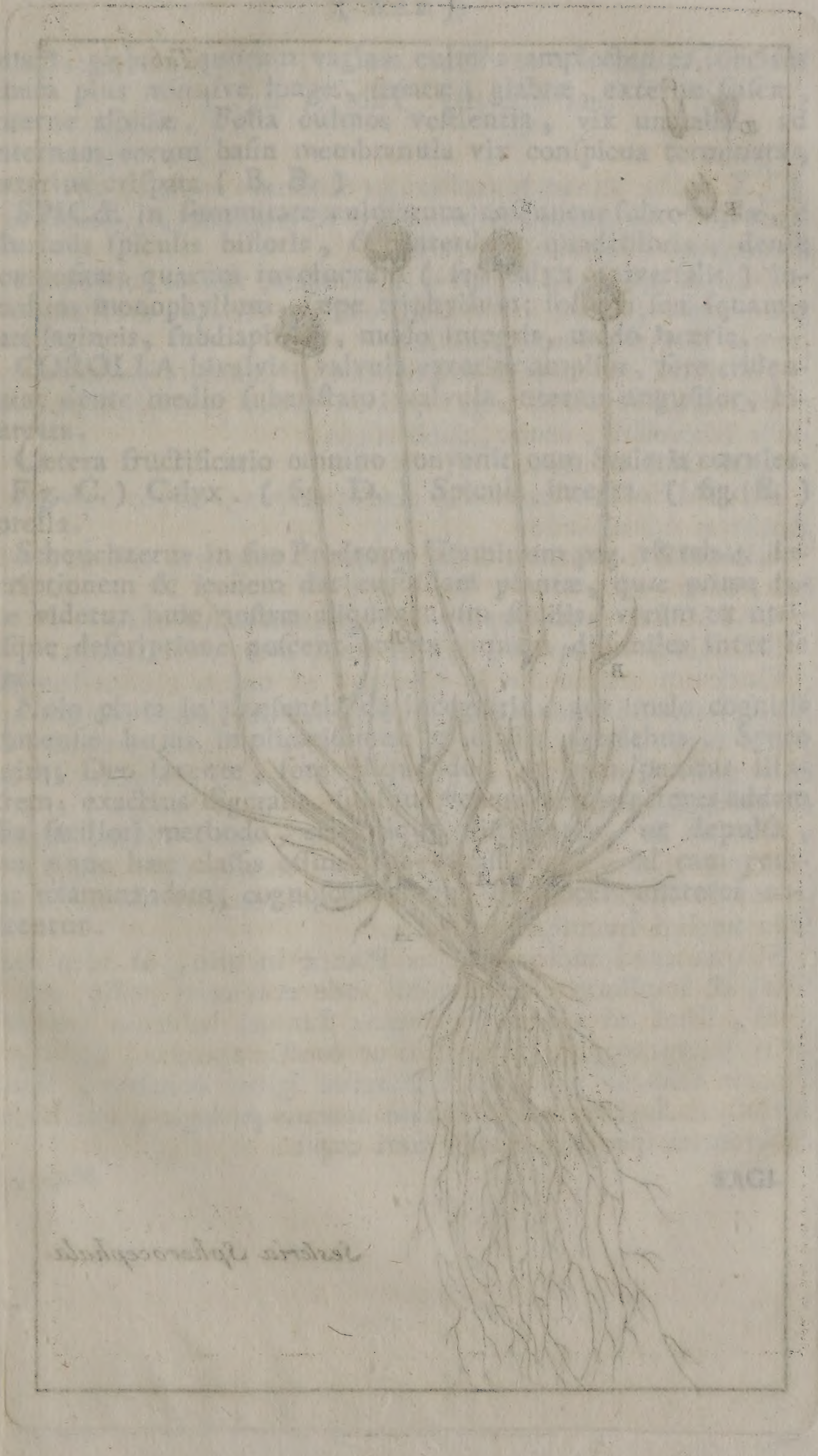
Hoc SESLERIÆ genus fuit a Clariſs. Scopulo conſtitutum in ſua Flora Carniolica, atque Celebri Medicinæ Doctori, Botaniceſque Cultori Leonardo Seslerio dicatum. Cum vero poſtea viderim hoc a Celeberrimo Equite Carolo Linnæo pro Synonymo ſui *Cynoſuri cærulei* adhibitum, ea qua ſum in hiſce rebus curioſitate, hanc Plantam ad examen revocavi, eamque diligenter inſpectam ad genus Cynoſurorum non pertinere facile deprehendi. Quocirca æquum mihi viſum eſt, ipſam ſuo Sesleriæ generi reſtituere, ſimulque non inutile credidi ejuſdem exactam deſcriptionem, & iconem, naturalem figuram, magnitudinemque exprimentem exhibere, ut, & quantum a Genere Cynoſurorum differat, quivis clare videre queat, & nullus deinceps ſuper hac re dubitandi locus cuiquam Botanicarum rerum gnaro relinquatur.

SESLERIA *ſphærocephala*, culmo ſimplici, enodi: ſpica ſubrotunda, involucrata. Tab. 7.

RADIX perennis, capillaris, alba, aut parum ferruginea, ex qua denſa ſerie oriuntur tum culmi, tum foliorum emarcidorum faſciculi, unciam unam circiter veſtiti.

CULMI ex unoquoque foliorum faſciculo (A. A.) oriuntur ſolitarii, enodes, raro ſemipedem alti, vix lineæ trientem craſſitie ſuperantes, glabri: inferne duobus foliolis veſtiti: ſuperne nudi, ſpica ſubrotunda, amethyſtina, vel alba terminati.

FOLIA radicalia plurima, biuncialia, triuncialia, & palmaria, vix linea latiora, in acutum mucronem ſenſim attenuata,

Sesleria Spherocephala

nuata, glabra, quorum vaginæ culmos amplectentes unciam unam plus minusve longæ, striatæ, glabræ, externe fuscæ, interne albidæ. Folia culmos vestientia, vix uncialia, ad internam eorum basin membranula vix conspicua terminata, exterius crispata (B. B.)

SPICÆ in summitate culmorum nascuntur subrotundæ, e plurimis spiculis bifloris, & interdum quadrifloris, dense compositæ: quarum involucrum (seu calyx universalis) interdum monophyllum, sæpe triphyllum: foliolis seu squamis cartilagineis, subdiaphanis, modo integris, modo laceris.

COROLLA bivalvis: valvula exterior amplior, fere tridentata; dente medio subaristato: valvula interior angustior, bifurcata.

Cætera fructificatio omnino convenit cum Sesleria cœrulea. (Fig. C.) Calyx. (fig. D.) Spicula integra. (fig. E.) corolla.

Scheuchzerus in suo Prodromo Graminum pag. 18. tab. 4. descriptionem & iconem dat cujusdam plantæ, quæ prima facie videtur huic nostræ aliquantulum similis, verum ex utriusque descriptione noscent omnes, quam dissimiles inter se sint.

Nolo plura in præsentia de incognitis, aut male cognitis immensæ hujus implicatissimæque classis speciebus. Spero enim, Deo favente, fore aliquando, ut eam penitus illustrem, exactius digeram, suosque generibus characteres addam alia faciliori methodo, clariorique distributos, ut depulsa, qua nunc hæc classis offunditur, quasi nocte, ad eam penitus examinandam, cognoscendamque Botanices amatores excitentur.

SAGI-

SAGINA *apetala* caulibus erectis, radice annua: floribus apetalis. Tab. 8. fig. 1.

Ex radice annua plures caules filiformes emittit, alios erectos, alios reclinatos, triunciales, & trientales, geniculatos, dichotomos, leviſſime hirſutos.

FOLIA oppoſita, lineari-lanceolata, ſubtus convexa, ſupra plana, ſurſum incurvata, obſcure viridia, craſſiuſcula, parum hirſuta, amplexicaulia.

FLORES ex axillis foliorum oriuntur ſolitarii, pedunculati.

PERIANTHIUM tetraphyllum, rarius pentaphyllum: foliolis lanceolatis, acutis, ſubhirſutis.

COROLLA nulla.

FILAMENTA quatuor, raro quinque, calyce breviora. Antheræ ſubrotundæ.

GERMEN ovatum. Styli quatuor. Stigmata reflexa, villoſa, alba.

CAPSULA ovata: apice quadrifariam dehiſcens.

SEMINA numeroſa, minutiſſima, ovata, ferruginea.

Cæterum noſtræ hujus ſpeciei (ut omnia clarius innoteſcant) fructificationes, ejuſque partes in Tabula ſeorſim appictæ ſunt. Figura nempe (A.) calycem cum germine, & ſtaminibus demonſtrat: figura (x. x. x. x.) filamenta in loco naturali orta: figura (B.) germen cum Stylis.

Ubique in locis umbroſis, rudetiſque urbis Majo, Junio, Julioque copioſiſſime invenitur; nec mente ſatis aſſequor, quomodo ſtirps adeo vulgaris etiam in meliori Botanicorum ſede negligi hucuſque potuerit.

Si qua apud auctores hujus Plantæ mentio, ea adeo confuſa, & implicata eſt, ut nihil inde erui certi poſſit; aut ſi quid, illud ad *Saginæ procumbentis* Linnæi habitum indicandum derivatum jam fuit. Hoc ut conſtet apertius, utriuſque Plantæ Iconem appono. Utramque igitur conferat, ſimul utriuſque Saginæ deſcriptionem attente perlegat, qui hujus differentiæ ſpecificæ certior fieri cupit.

Majo,

Tab. 8.
A
B
Fig. 2.
D
C
Sagina procumbens
Fig. 1.
Sagina apetala

Majo, Junio, Julioque floret, deinde perfecto semine perit.

Observet lector plantam crassiorem aliquanto, hirsutioremque a Cælatore insculptam fuisse.

SAGINA *procumbens* ramis procumbentibus, petalis brevissimis. Linn. Spec. plant. Ed. 2. pag. 185. Tab. 8. fig. 2.

HÆc species iisdem in locis provenit, ac superior, & est planta repens, perennis. Calyx tetraphyllus: foliolis concavis obtusissimis. Corolla tetrapetala: petala subrotunda, brevissima. Capsula subrotunda.

S Y N O N Y M A.

SAGINA ramis procumbentibus. Linn. spec. plant. 128. Royen. lugdb. 452. Jacquin Vindobon. pag. 26.

SAGINA scapis & ramis unifloris. Guet Stamp. 2. pag. 277.

ALSINE muscoso flore repens. Dill. giss. 81. Raj. angl. 4. pag. 40.

ALSINE pusilla, graminea, flore tetrapetalo. Seg. Veron. pag. 421. tab. 5. fig. 3. Tourn. Instit. 243. Hort. Alsat. pag. 204. tab. 8. fig. mala.

ALSINE minima, flore fugaci. Raj. suppl. 501.

ALSINE tetrapetala, foliis angustis in origine latescentibus. Hall. Helv. 309.

ALSINE saxifraga, perexigua, tenuifolia, flore parvo tetrapetalo, radice reptatrice. Pluk. alm. pag. 23.

SAXIFRAGA graminea, pusilla, flore parvo tetrapetalo. Raj. hist. 1026.

CARYOPHYLLUS minimus nostras. Park. theatr. 1340. fig. mala.

SA-

SAPONARIA *illyrica* caule dichotomo, hirſuto, floribus faſtigiatis, corollis patentibus, petalis integris tripunctatis. Tab. 9.

BOtanicus omni laude dignus Leonardus Seslerius Medicinæ Doctor hujus plantæ ſemina ad me miſit, meque certiorem fecit, ea collecta fuiſſe in Dalmatia a quodam Herbario, miſſo a Nobiliſſimo Viro Philippo Farſetti, Patritio Veneto, quem honoris cauſa nomino, cujuſque tanta ſunt in me beneficia, ut iis pares non dicam referre grates, ſed ne habere quidem poſſim; miſſo, inquam, data opera, ut omnium ſpecierum ſemina, quæ colligi potuiſſent, ſecum aſportaret conſerenda in rariſſimo, atque celeberrimo ſuo Horto Botanico, quem maximis ſumptibus ad hoc inſtructum, plantarum rariorum tum exoticarum, tum indigenarum ea copia ditavit, ut omnes Botanicos Italiæ Hortos facile ſuperet. Orta eſt hæc planta ex ſeminibus, & floruit; eamque diligenter inſpiciens novam deprehendi: idcirco deſcripſi, & delineavi menſe proxime elapſo; cumque laudatum Hortum rurſus inviſerim, magnam ejuſdem copiam inveni, & novo inſtituto examine inter Saponariæ ſpecies referendam eſſe detexi.

Ad altitudinem circiter palmarem excreſcit hæc planta, & ex radice bienni, alba, fibroſa, cauliculos profert teretes, leviſſime hirſutos, initio parum diviſos, ſub autumnum ramoſiores, & altiores, quorum folia naſcuntur oppoſita: inferiora unciam unam plus, minuſve longa, ſuperiora ſenſim breviora, lineari-lanceolata, obtuſiuſcula, ſubhirſuta, craſſiuſcula, amplexicaulia: radicalia autem duplo longiora, ſupra plana, ſubtus nervo elevata, & pene glabra.

Flores in extremis ramulis naſcuntur faſtigiati, pentapetali, extrinſecus ſordide purpurei, intrinſecus candidi: petalis tripunctatis. Flores autem mane explicantur, primo veſpe-

Tab. 9.
1.
2
3
Saponaria Illyrica

Tab. 10.

Arenaria graminifolia

vespere connivent, solentque singuli pluribus vicibus explicari.

CAL. Perianthium monophyllum, quinquedentatum, striatum, externe hirsutum: dentibus erectis, acutis, margine membranaceo cartilagineo cinctis.

COR. Petala quinque decidua, patentia: foliolis obverse ovatis, integris, tripunctatis, unguiculatis: unguibus sursum ampliatis, longitudine calycis.

STAM. Filamenta decem corolla breviora. Antheræ subrotundæ, initio purpureæ, deinde polline violaceo infectæ.

PIST. Germen ovatum. Styli duo erecti, longitudine staminum. Stigmata obtusa.

PER. Capsula unilocularis, apice quadrifariam dehiscens, figura germinis.

SEMINA plurima, subrotunda, compressa, nigra. Receptaculum liberum.

Isthæc figura desumpta est a juniore planta, cujus caulis, & cauliculi sunt minus patentes, minusque ramosi. Calyx figura marginali prima expressus absque corolla exhibetur, ut clarius dentes calycini conspiciantur. Figura secunda petalum corollæ ad naturalem magnitudinem delineatum exhibet, tertia germen cum stylis demonstrat.

ARENARIA *graminifolia* foliis lanceolatis, rigidis, hirsutis: caule erecto, trifloro. Tab. 10.

Pulchra hæc, & nova Planta, de qua dicturi sumus, in rupibus altissimorum montium *Vette* agri Feltrini sponte crescit.

RADIX lignosa, digiti parvi magnitudine, sive crassitudine, palmoque longior, dividitur in numerosa capita, pluribus emarcidorum foliorum rudimentis instructa.

CAULES plurimi, simplicissimi, hirsute — subincani, uncias tres plus minusve alti, quinque plerumque geniculis distincti.

FOLIA, quæ e radice exeunt plurima, in cespitem imbrica-

bricata, ſeſquiunciam longa, lanceolata, rigida, ſubhirſuta: primo aſpectu gramini adeo ſimilis eſt planta, ut difficillime diſcerni queat: caulina folia oppoſita, lanceolata, amplexicaulia, vix ſemiunciam adæquantia.

In ſummitate caulium flores fere terni, rariſſime ſepteni naſcuntur, ut jam ſatis apparet in figura ad veram magnitudinem delineata.

CAL. Perianthium pentaphyllum: foliolis lanceolatis, erectis, acutis, ſtriatis, rigidis, hirſute — incanis, perſiſtentibus.

COR. Petala quinque, alba, calyce longiora: foliolis ovatis, integris, deciduis.

STAM. Filamenta decem longitudine unguis petalorum. Antheræ parvæ, ſubrotundæ.

PIST. Germen ovatum. Styli longitudine fere ſtaminum.

Capſula ovata, calyce tecta, unilocularis, apice trifariam dehiſcens.

SEMINA parva, compreſſa, ferruginea.

OBSER. Styli in hac ſpecie interdum quatuor, vel quinque enumerantur; tunc capſula quadrifariam, vel quinquefariam apice dehiſcit.

CERASTIUM *illyricum* capſulis ovatis, calycibus, foliiſque barbatis: caule dichotomo, ramoſiſſimo. Tab. 11.

HUjus pariter Plantæ ſemina ad me miſit Clariſſimus Seſlerius: monuitque hanc quoque in Dalmatia progigni.

Triuncialis, & trientalis hujus plantulæ ex radice annua, albida, parum fibroſa caulis erigitur gracilis, teres, ad genicula nodoſus, dichotomus, piloſus, ramoſiſſimus: rami inferiores reclinati.

In ſummitate caulis, & ramorum flos ex dichotomia caulis oritur ſolitarius, pedunculatus, nudus: pedunculi oppoſiti, nunc uniflori, nunc triflori, duobus minimis foliolis oppoſitis induti.

FO-

Cerastium illyricum

FOLIA opposita lanceolata, amplexicaulia, hirsuta, exterius, limboque piloso — barbata.

CAL. Perianthium pentaphyllum, foliolis lanceolatis, limbo membranaceo — cartilagineo cinctis, erectis, rigidiusculis, extra piloso — barbatis.

COR. Petala quinque, alba, calyce modo vix breviora, modo longiora: foliolis obverse cordatis bifidis.

STAM. Filamenta decem alterna, corolla breviora. Antheræ ovatæ.

PIST. Germen ovatum. Styli quinque erecti. Stigmata obtusa.

PER. Capsula pyramidata, calyce brevior, eoque recondita, apice quinquefariam dehiscens.

SEMINA plurima ferruginea.

A. florem explicat ad naturalem magnitudinem delineatum.

B. petalum floris seorsim pictum.

C. calycem ex posteriori parte visum demonstrat.

D. Germen cum Stylis.

E. E. capsulam maturam indicat.

Sole Leonem percurrente floret, eodem in Libra versante semina sub nostro climate maturat.

Quantum autem differat nostra planta ab omnibus Cerastii speciebus usque adhuc a Botanicis recensitis, facillime unusquisque dignoscere poteſt ex nostra descriptione, & icone.

ANEMONE *decapetala* foliis ternatis: foliolis trilobis, punctatis, pedunculo simplici involucrato: flore unico, decapetalo. Tab. 12.

ANemones speciebus adeo similis est hujus plantæ habitus, ut ejus generi illam annumerare minime dubitem, quamvis corolla persistat, & cæteras fructificationis partes e siccis duobus speciminibus, quæ etiamnum adservo, non satis examinare potuerim.

E radice subrotunda, perenni, olivæ figura, & magnitu-

dine, ſurgit pedunculus ſimpliciſſimus, involucratus, uncias duas circiter altus, leviſſime hirſutus: cujus ſummitati inſidet flos unicus, decapetalus, albus.

FOLIA e radice oriuntur petiolata, ternata: foliolis trilobis, obtuſis, punctato — perforatis, limbo ſubhirſutis, imparibus, tridentatis.

CALYX, ſeu Involucrum triphyllum: foliolis ternatis, lobis multifidis.

COR. Monopetala, decempartita: foliolis ovatis, externe hirſutis, præcipue ad baſin.

STAM. Filamenta numeroſa, capillaria.

PIST. Germina numeroſa, in capitulum collecta.

PER. nullum.

SEMINA plurima.

Hæc puſilla Anemones ſpecies e ſeminibus Braſilienſibus nata eſt Anno 1756. ſequenti Anno 1757. floruit.

MELISSA *maxima* foliis ovato-oblongis, ſerratis, utrinque acutis, baſibus mucronato-glanduloſis, ſpicis ſecundis, floribus oppoſitis. Tab. 13.

E Radice annua, ramoſa, ſubfuſca caulis ſurgit erectus, brachiatus, tripedalis, quadripedalis, & altior, obtuſe quadrangulus, quadriſulcatus, per maturitatem purpureus, pilis longis fere deorſum verſis indutus. Rami oppoſiti, alternatim ſiti, cauli ſimiles, ſed breviores.

FOLIA ovato-oblonga, ſerrata, rugoſa, ſubtus venoſa, utrinque acuta, decidua: petiolis piloſis, baſibus utrinque mucronatis. (fig. II.)

FLORES in ſummitate caulis, ramorum, axillarumque naſcuntur ſpicati, breviter petiolati. Spicæ ante floreſcentiam tetragonæ, deinde ſecundæ, & valde piloſæ.

BRACTEÆ lanceolatæ, erectæ, limbo retrorſum revolutæ, integerrimæ, parum aut nihil hirſutæ.

CALY-

Tab. 12

Anemone decapetala

Melissa maxima

CALYCES ſub ſingula bractea naſcuntur ſolitarii, breviter petiolati, lanato-barbati, inferne turgido-gibbi, collo attenuati, ſtriati, ore hiante barbato quinquepartiti. Labium ſuperius tripartitum, latius, patens, ſurſum reflexum, lacinia media breviore. Labium inferius profunde bipartitum, ſurſum incurvatum.

COROLLA monopetala, alba, parva. Tubus brevis. Faux dehiſcens, barbata: limbus quadripartitus, patens, ſubæqualis. Labium ſuperius vix brevius, erectum, fornicatum, ſubrotundum, emarginatum. Labium inferius trifidum, lacinia media majore, cordata.

FILAMENTA quatuor patentia, longitudine corollæ, ore tubi annexa, quorum duo ſuperiora vix breviora. Antheræ ovatæ, dydimæ.

GERMEN quadrifidum. Stylus filiformis, corollæ tubo brevior. Stigma bifidum.

PERICARPIUM nullum. Calyx major, ventricoſior, immutatus, in fundo ſemina fovens.

SEMINA quatuor, ovata, ferruginea, reticulata.

Tota planta Meliſſa Moldavica odoratior.

Auguſto floret, Septembri vero perfecto ſemine ſtatim perit.

A. Calyx junior abſque corolla.

a. Idem cum corolla.

C. Corolla a latere viſa.

D. Eadem ex anteriori parte viſa, ad propriam magnitudinem expreſſa.

E. Semina, ſeu germen cum ſtylo.

F. Corolla ſecta, & explicata, ut clarius conſpiciantur ſtamina.

B. G. G. Calyx maturus diverſo modo viſus.

H. H. Bractea.

Per annos ſeptem habuimus in noſtro Horto hanc plantam miſſam nomine Meliſſæ foliis oblongis, verticillis racemoſe ſpicatis. Rogen. Lugdb. 321. nunquam tam longo temporis ſpatio a me ad trutinam revocatam. Quum autem aliun-

de

de accepiſſem ejuſdem ſemina, nomine Ocymi perennis Linnæi, tunc curioſitate quadam impulſus de illa diligentius examen inſtitui. Fateor ingenue me diu incertum hæſiſſe, quippe quod ea nec ad Ocymorum genus, nec ad Meliſſarum commode referri poſſe videbatur. Non ad primum, cum ab Ocymis longe differat in omnibus fructificationis partibus; non ad alterum, cum nonniſi in paucis fructificationis partibus conveniat characteribus Meliſſarum genericis a Botanicorum celeberrimo Linnæo, a Boerhavio, Tournefortio, aliiſque illuſtrioribus hujus ſcientiæ Scriptoribus aſſignatis. Sed nec novum genus ſtatui poterat, deerant enim characteres ad hoc neceſſarii. Quid igitur facerem? Poſt diutinam meditationem placuit hanc ſtirpem in Meliſſarum genere collocare, ea potiſſimum de cauſa, quod etſi quoad aliqua ab eo recedat (habet enim corollam diverſam, ſtamina patentia, & æqualia, calycem baſi turgidum, collo attenuatum, quæ ſimul juncta hujus ſcientiæ Tyrones adducere poſſent, ut crederent eam potius ad Claſſem Tetrandriam ſpectare), toto tamen habitu Meliſſarum generi, quam cæteris proximior, & odore Meliſſæ perquam ſimilis eſt.

Hæc noſtra ſpecies eſt magis odorata, quam Meliſſa officinarum, eique in officinis ſubſtitui poſſet. Certe ad Meliſſæ ſpiritum conficiendum Meliſſa Moldavica melior evaderet, utpote quæ oleoſis, & volatilibus partibus fere duplo magis abundet.

ALYSSUM *petræum* caulibus ſuperne ramoſis: ramis divaricatis, flexuoſis, ſiliculis ſubinflatis, tetraſpermis. Tab. 14.

Ex radice perenni, minus digito craſſa, alba, parum ramoſa, ſapore napi, ſurgunt caules humifuſi, ſubfruticoſi, uncias quatuor vel quinque longi, inferne attenuati, ſuperne craſſi, ad extremitatem plurimis foliis circumſepti, inter quæ folia alii plurimi naſcuntur caules erecti, herbacei, ſub-

3
4
5
1
2
Alyssum orientale
Fig. 1.
Fig. 2.
B
C
A
Thlaspi minimum

ſubflexuoſi, pedales, & altiores, leviſſime hirſuti, ſubinca-ni, ſuperne ramoſi, inferne qua parte meridiem ſpe-ctant, ſubpurpurei. Rami ramoſi, alterni, divaricati, fle-xuoſi, in quorum ſummitate flores naſcuntur tetrapetali, aurei, initio ſubumbellati, deinde paniculati.

Folia aſperiuſcula, cinerea: radicalia, ovato-oblonga, levi-ter ſinuata, uncias quinque plus minuſve longa, vix un-ciam lata: caulina breviora, & anguſtiora, lanceolata, ſub. denticulata, ſeſſilia, nunc convexa, nunc plana.

CAL. Perianthium tetraphyllum, patens, luteum, hirſutum: foliolis ovatis, concavis, deciduis.

COR. Petala quatuor patentia: foliolis obverſe — ovatis, e-marginatis, calyce duplo longioribus, unguibus anguſtis.

STAM. Filamenta ſex, longitudine calycis; quorum duo op-poſita breviora, introrſum denticulo notata. Antheræ par-væ, colore floris.

PIST. Germen ovatum. Stylus ſimplex, longitudine ſtami-num. Stigma obtuſum.

PER. Silicula ovata, ſubinflata, e ſtylo acuminata, bilocu-laris, diſſepimento elliptico.

SEMINA quatuor, ſubrotunda, compreſſa, ad marginem circulo membranaceo cincta.

Hæc eſt nova Alyſſi ſpecies quam Anno 1759. Menſe Septembris, in monte dicto *della Fontana*, in Forojulienſi di-tione, prope oppidum *Gemona*, offendi in rimis Saxorum enatam. Quamvis autem tunc temporis floribus, & foliis ca-reret, tamen ex caulibus ſiccis, & ex ſeptis capſularum re-lictis novum eſſe Alyſſum deprehendi. Itaque illius collegi aliquot plantas, & in Hortum Patavinum tranſtuli, eaſque anno ſequenti florere vidi, ex quo certior factus ſum, hanc eſſe novam plantam a nemine antea repertam.

Menſibus majo, Junioque in hoc Horto floret; atque Men-ſe Julio ſemina maturat.

A. Calix.
B. Corolla.
C. Petalum corollæ,

D. Si-

D. Silicula integra ad naturalem magnitudinem expreſſa.
E. Eadem aperta.
F. Semina.

ALYSSUM *orientale* caulibus fruteſcentibus, paniculatis, ſiliculis obcordatis, compreſſis, diſpermis. Tab. 15. fig. 1.

ALtera hæc Alyſſi ſpecies eſt, cujus Semina data mihi fuerunt octo abhinc annis a laudato Clariſſimo Botanico mei amiciſſimo Doct. Leonardo Seslerio. Retulit vir doctiſſimus Alyſſum hoc, natum e ſeminibus miſcellaneis ab Oriente miſſis, per plures annos ſe in Horto ſuo coluiſſe, quem Venetiis habet. Ego biennio in Horto noſtro colui, ſed paulo poſt evanuit. Attamen deſcriptionem, appoſitamque iconem ex duobus exemplaribus in meo Herbario ſicco aſſervatis, quo accuratius potui, deſumpſi.

RADIX perennis, lignoſa, ramoſa.

CAULES plures, fruticoſi, diffuſi, extremitate folioſi, inter quorum folia naſcuntur rami, ſeu caules floriferi, erecti, hirſute ſubincani. Ramuli ex axillis foliorum naſcuntur alterni, nunc erecti, nunc erecto — flexuoſi, ſubnudi.

FOLIA hirſute incana: inferiora plurima, ovato — oblonga, ſinuata, uncias tres circiter longa, dimidiam lata: caulina alterna, ſeſſilia, lineari — lanceolata, modo integra, modo denticulata.

FLORES in ſummis caulibus, & ramulis naſcuntur, initio ſubumbellati, deinde paniculati, quatuor foliolis luteis emarginatis conſtructi, quibus deficientibus ſuccedunt ſiliculæ obcordatæ, compreſſæ, in ſpiculam biuncialem, & triuncialem diſpoſitæ, alternæ, pedunculatæ.

CAL. Perianthium tetraphyllum, minimum, foliolis ovatis, concavis, exterius hirſutis.

COR. Petala quatuor, calyce longiora, emarginata.

PER.

3
4
5
1
2
Alyssum orientale
Fig. 1.
Fig. 2.
B
C
A
Thlaspi minimum

PER. Silicula obcordata, compreſſa, apice e ſtylo acuminata, bilocularis, diſperma.

Semina duo orbiculata, compreſſa, limbo foliaceo cincta.

Cæteræ fructificationis partes omnino conveniunt cum Alyſſo a nobis ſuperius deſcripto.

Figura noſtra ramus plantæ exhibetur. Figura marginali (1) flos apertus. Figura (2) calyx. Figura (3) Silicula. Figura (4) eadem aperta. Figura (5) Semina.

THLASPI *minimum* ſiliculis obcordatis: foliis inferiobus ovatis, petiolatis: ſuperioribus ſagittato — lanceolatis amplexicaulibus. Tab. 15. fig. 2.

PLanta hæc rarior & elegans, montana, inculta, & ſterilia loca incolit, præcipue in ſummis montibus *delle Vette* inter rimas ſaxorum naſcitur, non facilis viſu ob ſuam exilitatem.

Ex radice perenni, oblonga, craſſiuſcula, parum fibroſa, caules plures in ceſpitem congeſtos, humifuſos profert, triunciales, quadriunciales, & quandoque longiores.

FOLIA craſſiuſcula, glabra: radicalia plurima, ovato — petiolata, integerrima: caulina autem folia inferiora ſubrotunda, petiolata, patentia, vel declinata: ſuperiora ſagittato — lanceolata, amplexicaulia.

FLORES in ſummis caulibus naſcuntur ſpicati, albi, vel pallide purpurei, tetrapetali, quibus decidentibus, ſuccedunt ſiliculæ oblongæ obcordatæ, in duo loculamenta diviſæ, quæ ut cæteræ fructificationis partes omnino cum Thlaſpi montano burſæ paſtoris fructu, Fabii Columnæ pag. 275. tab. 276. fig. 1. conveniunt.

Junio, Julioque floret, deinde ſemina perficit.

Culta autem hæc planta in frigidario ſemperviret, & tunc menſe Martio floret.

Videant rei Herbariæ periti, utrum huc referri queat Thlaſpi alpinum repens Caſparis Bauhini Prodr. pag. 49. tab. VII. Thlaſpi alpinum minus globulariæ folio, flore albo. Pont. Comp. Tab. Bot. pag. 109. Thlaſpi alpeſtre Jacquin vindobon. 260. quod quidem, attenta ejus deſcriptione, ad noſtrum accedit. Id ſi verum eſt, videtur humani aliquid paſſus eſſe Cel. Car. Linnæus, dum in ſecunda Specierum Plantarum editione Thlaſpi illud Jacquin pro varietate ſui Thlaſpi oleracei venditavit.

A. Calyx. B. Flos. C. Silicula.

LEPIDIUM *ſpinoſum* foliis pinnatifidis: pinnulis ſurſum criſtatis, ſuperioribus longiſſimis, ſpicis ſubulatis. Tab. 16.

RADIX annua, craſſiuſcula, alba, fibris breviſſimis capillaribus donata, ſapore & odore Naſturtii.

CAULIS dodrantalis, aut pedalis, erectus, ramoſus. Caulis, ramique per maturitatem ſubulati, erecti, alterni.

FOLIA petiolata, ſupra glabra, ſubtus vix hirſuta; radicalia plurima humifuſa, pinnatifida, pinnulis ſurſum criſtatis, inferioribus minoribus breviter dentatis, ſuperioribus profundius diviſis; laciniis lanceolatis, longiſſimis, falcatis. Caulina folia lanceolata, ſubpetiolata, apice dentata: ſumma lineari - lanceolata, integerrima.

In ſummitate caulium & ramorum oblongæ naſcuntur ſpicæ, in quibus vaſcula diſponuntur oblonga, ſubcompreſſa, in apice bifida, & cordata, intus a ſummo ad imum ſepto diviſa, ſemina continentia duo, in ſingulis nempe loculamentis ſingula, ovata, ſubcompreſſa, obſcure ferruginea.

FLORES ab initio conferti ſunt, deinde quo magis defloreſcit planta, eo longius ab invicem in ſpicam pyramidatam removentur. Flores autem puſilli ſunt, albi, quatuor petalis deci-

Prenanthes chondrilloides

deciduis, inter perianthii, quod e quatuor foliolis exiguis, virentibus, ovatis, concavis conſtat, diviſuras locatis. Filamenta longitudine fere Calycis, quorum duo oppoſita breviora.

Figura marginalis (1.) florem ad naturalem magnitudinem delineatum exprimit. Figura (2.) Siliculam maturam indicat. Figura (3.) Semina. Figura (4.) Spicam integram ad veram magnitudinem delineatam demonſtrat. Figura denique (5.) Folium radicale ad naturalem magnitudinem pictum.

Cæteræ fructificationis partes conveniunt omnino cum aliis Lepidii ſpeciebus.

Novæ hujus & rariſſimæ ſpeciei Lepidii accepi ſemina anno præterito ab Illuſtriſſimo ac Reverendiſſimo Marco Cornelio Torcellano Epiſcopo, Domino meo Clementiſſimo, quæ ad ipſum miſſa fuerunt ab Eximio Philoſopho, mei amiciſſimo, Vitaliano Donati, Regio Botanices, & Naturalis Hiſtoriæ Profeſſore in Taurinenſi Univerſitate, qui tribus ab hinc annis Regis juſſu iter per exteras regiones aggreſſus, ut rariores plantas inveniret, & omnia ad Naturalem Hiſtoriam pertinentia diligenter colligeret, Taurinumque mitteret; in itinere morbo correptus, dum ſinum Perſicum tranſmitteret, immatura morte peremptus eſt, omnibus Hiſtoriæ Naturalis, & præcipue Botanicæ ſtudioſis maximum ſui deſiderium relinquens.

Sapor, & ſemina hujus plantæ aperte indicant, eam iiſdem ac *Naſturtium Hortenſe vulgatum* Caſparis Bauhini facultatibus præditam eſſe. Comedi itaque poteſt in acetariis, tum cruda, tum elixa; neque ſolum palato ſapit ſed etiam ſtomachum recreat, cibi deſiderium excitat, & concotioni confert; eſtque (ut medico utar verbo) antiſcorbutica.

PRENANTHES *chondrilloides* flofculis undenis, calycibus octofidis, foliis lanceolatis, integris, & dentatis. Tab. 17.

RADIX perennis, fuftiformis, digiti minimi craffitie, externe fordide alba.

CAULIS dodrantalis, & pedalis, erectus, ramofus, glaber, fubnudus: rami alterni, dichotomi, patentes, cauli fimiles.

FOLIA craffiufcula, glabra, glauca: radicalia plurima fubpetiolata, ovato — lanceolata, alia integra, alia denticulata: caulina ad fingulas ramorum divifiones exorta, lineari — lanceolata, feffilia, integra: fumma denique breviffima.

FLORES in fummis ramulis nafcuntur bini, terni, & quaterni, pedunculis longioribus: pedunculi autem alii nudi, alii unica fquamula donati.

CALYX communis cylindraceus, glaber, fquamis octo æqualibus, conniventibus, obtufiufculis: ad bafin quinque inæqualibus, breviffimis, perfiftentibus.

COROLLA compofita, non imbricata: corollulis hermaphroditis undecim æqualibus, in orbem fimplicem pofitis.

Propria monopetala, lingulata, truncata, quinquedentata.

FILAMENTA quinque capillaria, breviffima. Anthera cylindracea, tubulofa.

GERMEN infra corollam propriam. Stylus filiformis, ftaminibus longior. Stigma bifidum.

Pericarpium nullum, nifi calyx communis.

Semina folitaria, oblonga, coronata pappo capillari, ftipitato.

Receptaculum nudum.

A. A. Corollulæ duæ feorfim pictæ, cum pappo, & femine annexo.

D. Ca-

Prenanthes chondrilloides

D. Calyx ad veram magnitudinem delineatus.
E. E. Semen cum pappo.

Hæc nova, & nondum viſa planta ſponte creſcit in Foro-julienſi agro, præſertim in locis arenoſis, Anaſſi inundationibus obnoxiis, ubi Junio, ac Julio floret, & ſub Auguſti finem ſemina ad maturitatem perducit.

BIDENS *bullata* foliis ovatis, ſerratis: inferioribus oppoſitis, ſuperioribus ternatis: intermedio majore. Linn. Spec. plant. 833. vid. Tab. 18.

Ex radice annua ramoſa, ſurgit caulis erectus, brachiatus, tripedalis, quadripedalis, & altior, obtuſe – quadragonus, hirſute – aſperus; rami oppoſiti alternatim ſiti, diviſi, & ſubdiviſi, orizontaliter ſparſi, flexuoſi, juniores autem erectiuſculi.

FOLIA oppoſita, patentia, ovata, ſerrata, rugoſa, ſubhirſuta, alia integra, alia ternata, ſubpetiolata: ramea ſubſeſſilia.

FLORES in ſummis ramulis, & caule naſcuntur ſolitarii, non radiati, lutei, globoſi, initio erecti, deinde cernui.

CALYX communis duplicatus, exterior foliaceus: foliolis quinque ſeu pluribus, ovato – lanceolatis, plicatis. Calyx interior ſquamoſus: ſquamis pluribus lingulatis, parum reflexis, ſordide luteis.

COROLLA compoſita, uniformis, tubuloſa: corollulæ omnes hermaphroditæ, quinquedentatæ, luteæ, tubuloſæ.

FILAMENTA quinque. Anthera cylindracea, tubuloſa.

GERMEN oblongum, compreſſum, bidentatum. Stylus ſimplex longitudine ſtaminum. Stigmata duo oblonga, reflexa.

PERICARPIUM nullum, calyx immutatus.

SEMINA ſolitaria, compreſſa, limbo deorſum hiſpida, apice bidentata: dentibus deorſum hiſpidis.

RECEPTACULUM planum, paleis deciduis inſtructum.

Planta hæc per plures annos in Horto noſtro culta fuit, & a Celeberrimo Pontedera vocabatur *Bidens lycopifolia*, quamvis a nullo ſcriptore hoc nomine appellata fuiſſet. Anno præterito, quum extra urbem peragrarem herbas colligendi gratia, una cum aliquot ex meis amicis, confecto milliarii itinere extra Portam Livianam, hanc plantam vidi magna copia natam ad margines foſſarum. Me offendiſſe ſtirpem, quam per tot annos exoticam credideram, valde miratus ſum; collectam diligenter conſideravi, & longo poſt examine, deprehendi eſſe Bidentem bullatam Linnæi. Quoniam vero animadverteram Linnæum pro natali ſolo hujus plantæ Americam aſſignaviſſe, ſpecimen ſiccum meæ Bidentis Patavinæ ad eum miſi, flagitans ut ſcriberet, eſſet ne una eademque cum ſua Bidente bullata; & affirmanter reſpondit. Quia vero idem Auctor clariſſimus nullum Synonymum hujus plantæ exhibuit, neque licuit hactenus eandem invenire ab ullo exacte ſatis deſcriptam, & delineatam; non inutile fore duxi illius accuratam deſcriptionem præbere, una cum Icone naturalem ejus figuram exprimente; ut quiſque deinceps ſciat, hanc Bidentem non eſſe tantummodo Americanam, ſed in Italia etiam ſponte naſci. Inſuper, ut nihil hanc circa plantam deſiderari a quopiam poſſit, auctorum, qui de hac ſtirpe mentionem fecerunt, addam placita. Primus omnium Petrus Antonius Micheli hanc ſtirpem nuncupavit Bidens paluſtris annua, foliis ſubrotundis latioribus, imis plerumque trilobatis, cæteris integris, flore luteo minus ſpecioſo, ſemine binis ariſtis armato. Mich. Cat. Hort. Flor. pag. 120. Poſtea Celeberrimus Hallerus in ſua enumeratione plantarum Horti & agri Gottingenſis pag. 383. eam inſcripſit: Bidens foliis ovatis & tripteris, caulibus hirſutis brachiatis; eandemque ſic deſcripſit: „ In Horto floruit, nunc extinctus, ſatis a
„ reliquis diverſus. Flos grandis non radiatus. Squamæ ca-
„ lycis lanceolatæ, inter flores vero graciles. Dentes duo ſa-
„ gittati; & medius interſidet floſculus quadrifidus, ventri-

„ coſus,

Bidens bullata

Tab. 19.

A

Cacalia linifolia

Angel: Donà etatis an. 14. del.

„ cosus, ora contracta. Folia sub flore congesta. Caulis hir-
„ sutus, folia ovata, aut triptera, serrata.

Ut autem clarius pateant fructificationis partes, eas separatim pinxi. (fig. A.) florem designat. (fig. B. B.) florem conjunctum cum semine. (fig. C. C.) semen maturum.

CACALIA *linifolia* foliis linearibus integerrimis, caulibus unifloris. Tab. 19.

HÆc nova Cacaliæ species radicem habet perennem lignosam, tortuosam, externe nigram, rugosam, ex qua caules plures profert simplicissimos, erectos, palmares, inferne foliosos, superne nudos unifloros.

FOLIA alterna, conferta, linearia, integerrima, sessilia, crassiuscula, glabra, cæsia, unciam plus minusve longa, lineam lata, persistentia.

FLORES, seu capitula in summis caulibus nascuntur solitaria, plurimis flosculis tubulatis, quinquedentatis, purpureo — violaceis composita.

CALYX communis oblongus, erectus, squamis quinque æqualibus, lingulatis, basi incumbentibus instructus.

COROLLA composita tubulosa: corollulæ hermaphroditæ plurimæ.

Propria infundibuliformis, in tubum sensim attenuata, limbo quinquedentato.

Filamenta quinque, capillaria. Anthera cylindracea, tubulosa.

GERMEN oblongum, compressum, coronatum. Stylus longitudine staminum. Stigmata duo corolla longiora, reflexa.

PERICARPIUM nullum; calyx immutatus.

SEMINA solitaria, oblonga, hispidiuscula, coronata pappo capillari, ferrugineo.

Re-

Receptaculum nudum, planum, punctatum.

Plantam hanc ſex ab hinc annis in hoc Horto Patavino collegi, & in meo Horto ſicco ſervavi; cumque tunc temporis in exoticarum ſtirpium ſtudio minus verſatus eſſem, ei nomen indideram Senecionis Braſilienſis linariæ folio, uti nuncupata fuerat a toties laudato Clariſſimo Viro Pontedera, cui plantæ ſemina miſſa fuerant. Nunc vero quoniam novam plantæ ſpeciem eſſe deprehendi, qua acriori potui diligentia, ex ſiccis illis ſpeciminibus eam deſcripſi, & delineare feci, ut deinceps Botanicæ ſtudioſis, qui hanc offendent, verum ejuſdem genus, nomenque innoteſcat.

EUPATORIUM *alternifolium* foliis alternis, calycibus multifloris, pappo ſeminis plumoſo.
Tab. 20.

RADIX perennis, ramoſa, pollice craſſior, lignoſa, externe cinerea.

CAULIS herbaceus, tripedalis, quadripedalis, & altior, erectus, teres, vix hirſutus, leviſſime ſtriatus, folioſus, inferne ſimpliciſſimus, ſubpurpureus, ſuperne ramuloſus: ramuli alterni patentes, triunciales, quadriunciales, palmares, & longiores.

FOLIA alterna, lanceolata, reclinata, ſubpetiolata, nunc integra, nunc dentata, vix hirſuta, ſupra viridia, ſubtus pallidiora, ſubvenoſa, uncias duas circiter longa, lineas tres quatuorve lata, perſiſtentia: ſumma & caulina breviora, & anguſtiora, lineari — lanceolata, integerrima.

FLORES in ſummis ramulis naſcuntur bini, terni, quaterni, vel plures; floſculis plurimis pallide ſulphureis compoſiti, pedunculati.

CA-

CALYX communis, cylindraceus, imbricatus; ſquamis lineari — lanceolatis, erectis, inæqualibus.

COROLLA compoſita, uniformis, tubuloſa; corollulæ hermaphroditæ æquales. Propria infundibuliformis: limbo quinquefido, patulo.

FILAMENTA quinque, capillaria, breviſſima: Antheræ intra tubum corollæ reconditæ, non in cylindrum, ut in cæteris floribus compoſitis, coalitæ, ſed in duo vel tria corpora diviſæ.

PISTILLUM ſeu Germen minimum, coronatum. Stylus filiformis, corolla longior, ad filamenta uſque bifidus: ramis initio ſubrectis, deinde incurvatis, craſſiuſculis, ſulphureis. Stigmata obtuſa.

Pericarpium nullum. Calyx immutatus.

SEMINA oblonga, anguſta, ſtriata, pappo plumoſo, tenui coronata.

FIGURA (A.) ſemen cum floſculo. (B.) idem cum pappo. (C.) flos integer.

Menſe Septembri floret, Octobri vero ſemina maturat.

Quintus jam annus eſt, cum ab alias laudato viro Vitaliano Donato ſemina hujus plantæ accepi ſub hoc nomine: Eupatorii ſpecies ex Siberia. Crevit ex ſeminibus planta pappo ſeminis plumoſo, piſtillis craſſioribus, & antheris in duo vel tria corpora diviſis. Quo minus tale quidpiam ſuſpicabar, eo magis incertus hæſi, eſſet ne revera ſtirps hæc ex Eupatoriis una, an ad aliquod aliud Plantarum genus pertineret. Inſtituto pluries examine, plantaque diligentius conſiderata, viſum mihi tandem fuit, eam non eſſe ab Eupatoriorum genere ſegregandam. Nam præterquamquod totus plantæ habitus cum Eupatoriis convenit, antheræ nunc in duo, nunc in tria ſolum corpora diviſæ, piſtillique craſſiores varietatem quidem inducere, novum vero genus conſtituere nequaquam poſſunt. Ad pappum ſeminis plumoſum quod attinet, majus ille quidem negotium faceſſe-

re

re potuiſſet, niſi animadvertiſſem, hunc in genere aliquo determinando non conſiderari, ut patet ex Claſſe Syngeneſia dicta, in qua plantæ pappum plumoſum habentes cum plantis pappum plumoſum non habentibus ſub uno eodemque genere comprehenſæ conſpiciuntur.

Priuſquam manum de tabula, liceat ingenue profiteri, me iſthæc, qualiacumque ſint, libentius alacriuſque publici juris facturum eſſe, niſi ea ſollicitum redderet cogitatio, poſſe aliquas ex hiſce meis plantis ab aliis diſſitarum regionum Botanicis fortaſſe deſcriptas hoc eodem tempore in lucem prodire. Neque vero hæc dico, quod hac in laude prævertì doleam, ſed quia, cum exterorum ſcripta ſerius, quam optamus, ad nos perveniant, periculum eſt, ne cui parum meis laboribus æquo veniat in mentem ſuſpicari, eum eſſe me, qui debitum cæteris honorem præripere velim.

Atque hic quidem ſcrupulus, qui animum meum ſtimulat, ac pungit, altius injicitur, quoties cogito, Species Plantarum Clariſſimi Equitis Caroli Linnæi, aureum illum librum, Botanices ocellum, multis ab hinc menſibus ſecunda vice typis editas copioſa novarum ſtirpium acceſſione facta, vix tandem poſtremis hiſce temporibus ad noſtras oras perveniſſe. Quamquam quid iſta perſequor? Abeant inanes cogitationes, damnoſuſque timor, quo ſi quis detineatur, nihil audeat unquam aggredi, nihil proferre; quod ſane non paucis evenit, qui dum proprias obſervationes in aliud tempus differunt, & reſervant, ab aliis inventi laudem ſibi præreptam fruſtra conqueruntur. Equidem non adeo gloria ducor, ut doliturus ſim, ſi me quiſpiam in obſervatis emittendis diligentia præcurrat. Quod ubi contingat, illa mihi ſaltem laus erit, noluiſſe me Botanici Studii cultores privare meis quibuſcumque obſervationibus, quæ ſi ab illis probentur, alacri, obfirmatoque animo ad novas inſtituendas aggrediar.

Bidens bullata

